se úkol falešného kolku nedá vůbec v soukromých rukách jiným způsobem určiti, (vyjímaje snad případy sběratelství, což pro případ přítomný nebylo včas tvrzeno a jakožto výjimka nemůže býti předpokládáno), než-li jako nepochybný prostředek k napodobení, pokud se týče padělání peněz. Ježto je zjištěno, že si oba dva obžalovaní takovéto kolky opatřili a dále je přenechali, jest tím zjištěna řádně skutková podstata zločinu podle § 5 cit. zák., jenž nepředpokládá, aby nabyvatel falešných kolků skutečně jich také k napodobení, pokud se týče k padělání peněz použil, nebo použíti chtěl.

Čís. 655.

»Vrchností« ve smyslu § 83 tr. zák. rozumí se vrchnost k tomu kterému úkonu povolaná.

Ku zločinu krádeže se vyhledává, by pachatel věděl, že odcizená věc jest věcí cizí.

(Rozh. ze dne 19. prosince 1922, Kr I 385/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Kutné Hoře ze dne 28. února 1921, pokud jím byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem dle § 83 tr. zák., vyhověl jí však, pokud byli týmž rozsudkem uznáni vinnými zločinem krádeže dle §§ 5, 171, 173, 174 II a) tr. zák., rozsudek v tomto směru zrušil a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Do rozsudku odsuzujícího obžalované pro zločin veřejného násilí dle § 83 tr. zák. a krádeže, pokud se týče spoluvinu na těchto zločinech, stěžují si tito, dovolávajíce se ciferně důvodů § 281 čís. 4, 5, 9 a) i b), 10 tr. ř. Důvod prv a posléz uvedený není vůbec proveden. Z důvodů čís. 5 a 9 b) § 281 tr. ř. vytýká stížnost rozsudku, že nepřihlížel k subjektivní stránce činu, zejména k tomu, že všichni stěžovatelé byli přesvědčeni, že pozemky, o které jde, patří obci a že je tudíž právem zabírají, že neměl zření k dotčenému omylu omlouvajícímu obžalované dle § 2 e) tr. zák. Ohledně zločinu dle § 83 tr. zák. jest tato výtka zřejmě bezpodstatna. Neboť, ježto § 83 tr. zák. označuje rušení pokojné držby nemovitostí, pokud se týče práv k ní se vztahujících opomenouc vrchnost násilným vpádem se sebranými lidmi zločinem veřejného násilí výslovně i tenkráte, když šlo pachatelům o to, aby se provedlo právo, na které si pachatelé nárok činí, jest zřejmo, že tvrzený omyl, kdyby jej rozsudek byl zjistil, nebyl by omyl skutkový, jaký jedině mohl by obžalované dle § 2 e) tr. z. omlouvati, nýbrž neznalost trestního zákona, jíž se dle § 3 tr. z. nikdo na svou omluvu nemůže dovolávati. Proto nejde, pokud se týče odsuzujícího výroku pro uvedený zločin, o skutečnost rozhodující, jejíž pominutí jedině mohlo by přijíti s hlediska § 281 čís. 5 tr. ř. v úvahu. Uplatňování omylu uvedeného z hmotněprávního důvodu zmatečnosti brání však okolnost, stížností samou vytýkaná, že rozsudek zmíněného omylu stěžovatelů nezjistil. Též

okolnosti, jichž se stížnost k odůvodnění zmatku dle § 281 č. 9 a) tr. ř. dovolává, vzhledem k odsouzení pro zločin § 83 tr. zák., že totiž obžalovaní vykonávali jen usnesení, jež obecní výbor, překročiv svou působnost, učinil, což prý vylučuje podmínku § 83 tr. zák., že se násilný vpád stal »s opomenutím vrchnosti«, jsou zřejmě bezpodstatné. Neboť že by obecní výbor byl v tomto případě vrchností povolanou, o níž jedině dle § 83 tr. zák. může býti řeči, sama stížnost netvrdí; okolnost pak, že zločin spáchán byl z návodu cizího obecního výboru, mohla by, kdyby jí tu bylo, přijíti v úvahu jen jako okolnost polehčující dle § 46 c) tr. z. Že by se však zde byli nalézali obžalovaní i jen po stránce subjektivní v omylu, to soud nalézací nezjistil a neměl též příčiny v rozsudku zjišťovati, když výslovně poukazuje v důvodech na to, že obžalovaný Josef S. byl tehdy sám obecním starostou, obžalovaný Jiří N. předsedou hospodářské rady, že posléze jmenovaný ve schůzi občanstva na podnět obecního výboru svolané, na to poukázal, že úřady o žádosti za vrácení pozemků velkostatku dosud nerozhodly, a že obžalovaný Josef Š., když ostatní účastníci schůze upozorněním Josefa F-a na nezákonnost zamýšleného jednání ve svém názoru a jeho přípustnosti byli zviklání, zvláště důrazně se přičinil, aby je přes jich pochybnosti ku provedení činu přiměl. Ve směru § 83 tr. z. jest tudíž zmateční stížnost zřejmě bezdůvodna a byla zavržena.

Jinak má se však věc ohledně odsouzení stěžovatelů pro zločin krádeže. Rozsudek sám poukazuje v důvodech na to, že šlo o pozemky, které alespoň dle náhledu občanů obci patří a svého času násilím velkostatkem byly jí odebrány neb, jak na jiném místě praví, odcizeny. Za takovéhoto stavu věci a vzhledem ku předpisu § 420 obč. zák. nebylo možno uznati obžalované vinnými zločinem krádeže, pokud nebyla řešena otázka, ve směru § 83 tr. zák. ovšem bezvýznamná, zda si byli obžalovaní též vědomi, že úroda z luk byla vůči nim věcí cizí. Neboť jen odejmutí věci cizí z držení a bez přivolení držitele pro svůj prospěch opodstatňuje krádež; jinak jde toliko o svémoc a poměr soukromoprávní. Rozsudek nejen otázku tu neřešil, nýbrž výslovně označuje tuto omluvu obžalovaných nezpůsobilou, aby učinila jednání jich beztrestným. Za takového stavu věci jest výrok soudu nalézacího, pokud uznává obžalované vinnými zločinem krádeže, pokud se týče spoluviny na krádeži, právně pochybeným.

Čís. 656.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Ke skutkové podstatě řetězového obchodu se vyžaduje, by pachatel byl si vědom neprospěšnosti svého jednání; nestačí zda snad opomenul v tomto směru si zjednati jistotu.

(Rozh. ze dne 19. prosince 1921, Kr II 121/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost státního zastupitelství do rozsudku lichevního soudu při krajském soudu v Olomouci ze dne 5. ledna 1921, pokud jím byla obžalovaná podle § 259 čís. 3 tr. ř. sproštěna z obžaloby pro přečin podle § 11 čís. 4 zák. ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.